

ВОЈНА интервенција у Сирији може драстично да се одрази на цену сирове нафте на светском тржишту само ако дође до дестабилизације целог блискоисточног региона. Према најгорем сценарију, цена барела нафте могла би да скочи са садашњих 115 - 119 долара на чак 150. У Србији би то значило поскупљење горива за око 22 динара, што држава неће дозволити. Прогнозе Министарства енергетике крећу се од нуле до око осам динара више по литру и то без интервенције државе. А, ако Влада искористи све механизме, односно смањи акцизе и ограничи максималну малопродајну цену горива, поскупљење не би премашило пет динара по литру и у најгорем сценарију.

- Велико је питање како ће уопште изгледати та војна акција - каже за „Новости“ Петар Станојевић, помоћник министра енергетике. - Ако буде ограниченог карактера, онда то не би требало посебно да утиче на цену нафте, јер Сирија у последње две године практично и није извозник. Међутим, ако се криза прелије на регион, врло је тешко прогнозирати шта све може да се догоди, јер све ће зависити од обима дестабилизације. Ако би се укључили Јордан, Израел, Либан, неће бити значајних промена цене сирове нафте, али ако се укључи Ирак, то може да доведе до озбиљних поремећаја, односно скока цене сирове нафте.

ЧЛЕНИЦЕ ЕУ имају тромесечне нафтне резерве. Србија их нема, тачније има неке залихе мазута због топлана. Од 2006. године се говори о увођењу обавезних резерви нафте и деривата, али до данас тај закон није донет. - Никако да се договоримо око тог закона - истиче Станојевић.

- Он намеће обавезу свим купцима, јер по том закону литар горива ће поскупети за

динар до динар и по и на тај начин ће бити финансирано формирање залиха. Реч је о залихама од 600.000 тона и биће потребно десетак година да се оне формирају. То је један од кључних услова за улазак Србије у ЕУ. Ако немамо залихе нафте и деривата, нећемо ући у ЕУ. Увођење реда боли и кошта.

Питање је, наравно како ће долар у том тренутку да се понаша, да ли ће да скочи или падне, како ће динар да издржи све те поремећаје, тешко је прогнозировать. Ми радимо на формули којом бисмо ограничили цену, односно уредбом прописали максималну цену деривата, што нам закон о енергетици дозвољава.

Та формула је примењивана и раније, до краја 2009. године. Исту уредбу Министарство енергетике ће применити и сада ако дође до драстичног скока цене нафте и тренутно се проверавају сви параметри.

- Увођење те уредбе је непопуларна мера, јер убија сав профит нафтним компанијама, а то онда значи мање инвестиција - истиче Станојевић. - То није баш у традицији и у духу слободног тржишта. Наравно, била би то привремена мера и трајала би кратко. Применом те уредбе цена би могла да се смањи за око пет динара.

Држава има и други инструмент, а то је смањење акцизе, што је у надлежности Министарства финансија, које ће донети одлуку у односу на приходе и расходе, поремећај на макроекономском плану. Иначе, Србија нафту набавља из Русије, Казахстана и Либије (нафта из Либије се увози из технолошких, а не из енергетских разлога).

- Сада су цене уједначене на бензинским станицама, што потврђује да је конкуренција доста јака - истиче Томислав Мићевић из Удружења нафтних компанија Србије. - Промет горива већ неколико година у Србији пада и зато нико није у ситуацији да нереално подиже цене, већ се боре за сваког купца. Тренутно је 152,90 најчешћа цена бензина од 95 октана и евродизела на пумпама у Србији. Уколико дође до дестабилизације блискоисточног региона, може се очекивати поремећај. Све прогнозе до сада су се показале као нетачне и најбољи пример за то је Либија. Влада Србије има озбиљан инструмент у рукама, а то је смањење акцизе и то до 20 одсто, а када се тржиште стабилизује, може поново да врати акцизу. То је начин да се сачува стандард грађана и конкурентност привреде. И нафтне компаније, које имају рафинерије, имају простор да амортизују „ударе“ јер им није у интересу да падне потрошња због високе

цене.

(Вечерње новости)